

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/60/2015
Identifikačné číslo spisu: 7014200724
Dátum vydania rozhodnutia: 14.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7014200724.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD., a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: F. B., A. XX/X, Z. O., zastúpenej advokátkou JUDr. Jarmilou Machovou, advokátkou so sídlom Štúrova 20, Košice, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6Sd/42/2014-50 zo dňa 14. mája 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6Sd/42/2014-50 zo dňa 14. mája 2015 mení tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.3.2014 zrušuje a vec vracia odporkyňi na ďalšie konanie.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania vo výške 145,84 € k rukám jej právnej zástupkyne do desiatich dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.3.2014 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 70 a § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok.

Krajský súd tak rozhodol podľa odôvodnenia rozsudku preto, že navrhovateľka má podľa prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení stanovenú spodnú hranicu MPSVZ v rozhodujúcom zdravotnom postihnutí, na pojednávaní nepredložila ďalšie lekárske správy, ktoré by odôvodňovali zmenu na zvýšenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Súd sa stotožnil s právnym záverom v napadnutom rozhodnutí odporkyne a nepovažoval za opodstatnené tam uvedenú právnu argumentáciu opakovať.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie, ktoré po výzve

najvyššieho súdu čiastočne doplnila a požiadala o predĺženie lehoty na doplnenie odvolania z dôvodu žiadosti o právnu pomoc v Centre právnej pomoci, kancelárii Košice. V súdom poskytnutej predĺženej ustanovenej právna zástupkyňa odvolanie doplnila. Z jeho obsahu vyplýva, že navrhovateľka namieta nedostatočné a nesprávne posúdenia a vyhodnotenia jej zdravotného stavu posudkovými lekármi, ktorí nezohľadnili, že pre veľké, trvalé a stupňujúce sa bolesti chrbtice, kĺbov, rúk, laktŕov a nôh, nemôže veľa a dlho chodiť, stáť ani sedieť; pri chôdzi stráca rovnováhu, podlamujú sa jej nohy, roztrasú sa jej kolená, má závrate. Už dvakrát v dôsledku závrate odpadla, stratila vedomie a prebrala sa s početnými hematómami. Chcela by pracovať, ale jej fyzický a psychický zdravotný stav jej to nedovoľuje.

Navrhla, aby odvolací súd podľa § 220 O.s.p. napadnutý rozsudok zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie odporkyne.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení označila odvolanie za neopodstatnené. Poukázala na to, že navrhovateľka v odvolacom konaní neuviedla žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia a ktoré by spochybnili alebo vyvrátili prijatý záver. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi, sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Navrhovateľka v konaní nepreukázala zhoršenie zdravotného stavu v rozsahu, ktorý by odôvodňoval určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Závery napadnutého rozhodnutia odporkyne považovala za vecne správne a dostatočne doložené vykonaným dokazovaním, preto navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O.s.p. v spojení s § 250s O.s.p.), dospel jednomyselne k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zmeniť a napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušiť a vec vrátiť odporkyni na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. v spojení s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 14.02.2017 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto v medziach odvolania odvolací súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil jeho zákonnosť.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Podľa § 71 ods. 3 prvej vety zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby.

Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskejších správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Podľa § 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmienujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.

Kľúčovou otázkou pri posudzovaní nároku na invalidný dôchodok je otázka vplyvu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti. Nárok na invalidný dôchodok je v zmysle zákona o sociálnom poistení podmienený invaliditou poistenca, ktorá spočíva v tom, že poistenec má pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Odvolací súd zo súdneho a pripojeného administratívneho spisu zistil, že odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 21.3.2014 zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok s odôvodnením, že nie je invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pretože podľa odborného posudku o invalidite, vypracovaného posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, zo dňa 03.02.2014, navrhovateľka nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Posudkový lekár v posudku uviedol, že navrhovateľka má viac ako dvadsať rokov ťažkosti s chrbticou, je liečená neurológom a na rehabilitácii, naposledy bola hospitalizovaná v januári 2014. Popísal objektívny nález mierneho funkčného postihu chrbtice s prejavmi nervového a svalového dráždenia. Na základe doterajšieho priebehu zdravotného postihnutia a objektívneho nálezu určil mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 25 %, za iné uvedené zdravotné postihnutia došlo k zvýšeniu miery poklesu o 10 %, na celkových 35 %. Ako rozhodujúce zdravotné postihnutie boli určené Choroby podporného a pohybového aparátu - Degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách, podľa Prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení, kapitoly XV, oddielu E, položky 3, bodu b/ (s rozpätím 20-35 %), s tým, že podľa posudkového záveru invalidita nevznikla.

Na základe podaného opravného prostriedku bol zdravotný stav navrhovateľky posúdený posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne - ústredie, pracoviska v Košiciach, dňa 23.06.2014, ktorý v konštatoval, že navrhovateľka bola v máji 2014 hospitalizovaná a operovaná pre akútne zosilnenie ťažkostí krčnej oblasti chrbtice. Stupeň funkčného postihnutia po operácii sa podľa neho z hľadiska dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu v tom čase nedal zhodnotiť, preto ponechal naďalej určenú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 35 %. Uviedol, že funkčné postihnutia vyplývajúce z ostatných chorobných zmien sú posudkovo málo významné, čiastočne sú zahrnuté v rozhodujúcom zdravotnom postihnutí. Ako rozhodujúce zdravotné postihnutie boli určené Choroby podporného a pohybového aparátu - Stav po operácii chrbtice a medzistavcových platničiek, stav po úraze chrbtice, podľa Prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení, kapitoly XV, oddielu E, položky 4, bodu b/ (s rozpätím 35-45 %). Posudkový záver znel opäť tak, že invalidita nevznikla.

Krajský súd na pojednávaní dňa 09.10.2014 uznesením odročil pojednávanie za účelom opakovaného posúdenia zdravotného stavu navrhovateľky s tým, že v novej lekárskej správe posudkový lekár

podrobne vyhodnotí zdravotný stav navrhovateľky v súlade s predloženými novými lekárskymi správami z neurológie a s diagnostickým záverom uvedeným v lekárskej správe psychiatricky, kde sa konštatuje stredne ťažká depresívna porucha s úzkosťou.

Na dožiadanie krajského súdu bol zdravotný stav navrhovateľky opätovne posúdený posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne - ústredie, pracovisko v Košiciach dňa 09.01.2015, ktorý konštatoval, že po operácii je na chrbtici dokumentované minimálne funkčné postihnutie, čo viedlo k určení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 35 % (na spodnej hranici zákonného rozpätia). Ustálil, že stredne ťažké depresívne poruchy s úzkosťou „svojím funkčným postihom zdôvodňovali zvýšenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia spolu s inými chorobnými zmenami na celkovú 35 % MPSVZČ“. Ponechal naďalej určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 35 % s tým, že nejde o invaliditu.

Vzhľadom na predloženie ďalších lekárskeho a reumatologického vyšetrenia, bol na dožiadanie krajského súdu zdravotný stav navrhovateľky opäť posúdený posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne - ústredie, pracovisko v Košiciach dňa 17.04.2015, ktorý konštatoval, že novodoložené lekárske správy neprinesli nové skutočnosti, ktoré by zdôvodňovali zmenu posudku posudkového lekára odporkyne, tieto lekárske správy nedokumentujú zhoršenie funkčného postihu pohybového ústrojenstva oproti posúdeniu dňa 03.02.2014, skôr naopak; naďalej pretrváva stredne ťažká depresívna porucha s úzkosťou, na ktorej sa podieľajú aj somatické obtiaže a stresové sociálne a rodinné zázemie. Posudkový lekár ponechal nezmenenú určenú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 35 %, čiže invalidita nevznikla.

Na ďalšom pojednávaní dňa 14.05.2015 sa súd oboznámil s posudkom, a vyhlásil rozsudok napadnutý v tomto odvolacom konaní.

Aj keď krajskému súdu nemožno uprieť snahu o čo najpresnejšie zistenie skutkového stavu, podľa názoru odvolacieho súdu naďalej existujú pochybnosti o správnosti posúdenia rozsahu a závažnosti zdravotného postihnutia navrhovateľky, ktoré neboli úplne odstránené.

Podľa názoru odvolacieho súdu je zrozumiteľné, že k zmene určenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia v posudku z 23.06.2014 došlo v dôsledku vykonanej operácie chrbtice. Rovnako je zrejmé, že v prípade ľahších funkčných porúch je primerané určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na spodnej hranici zákonom určeného rozpätia. Avšak z tohto ani z neskorších posudkov nie je zrejmé, prečo pri konštatácii viacerých iných zdravotných postihnutí nedošlo k zvýšeniu určenej miery poklesu o 10 % tak, ako sa to dialo pri predchádzajúcich posúdeniach zdravotného stavu navrhovateľky, naposledy v posudku z 03.02.2014. Pochybnosti o správnosti posúdenia vyvoláva predovšetkým doložená pretrvávajúca depresívna porucha, ktorú stabilne popisuje psychiatricka ako stredne ťažkú, čo by s poukazom na samotný popis tohto ochorenia mohlo naznačovať klasifikáciu pod položkou 3, písm. a/ kapitoly V Prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení s rozmedzím 35 - 45 %, ak by išlo o rozhodujúce zdravotné postihnutie. Že ide o relevantný nepriaznivý psychický stav, vyplýva aj z predchádzajúcich posudkov, konštatujúcich však dôvodnosť navýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť navrhovateľky o 10 %. Napriek tomu, že krajský súd dňa 09.10.2014 vyzval posudkového lekára na nové posúdenie s dôrazom na podrobné vyhodnotenie lekárskeho psychiatrických nálezov, neskoršie posudky sa s touto otázkou vysporiadali viac-menej všeobecnými konštatovaniami a za toto iné zdravotné postihnutie k zvýšeniu určenej percentuálnej miery bez podrobnejšieho zdôvodnenia posudkovým lekárom nedošlo.

Z dôvodu absencie pochybnosti nevyvolávajúceho zdôvodnenia prečo nedošlo k zvýšeniu percentuálnej miery poklesu miery schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť za iné zdravotné postihnutie (najmä v hraničných prípadoch, kedy by jeho prípadné zohľadnenie mohlo mať za následok prekročenie hranice oprávňujúcej priznanie nároku na invalidný dôchodok), preto podľa názoru odvolacieho súdu neboli predpoklady pre záver o dostatočne zistenom skutkovom stave, čo napokon naznačil aj krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku (str. 3) zmienkou o potrebe predloženia aktuálnej lekárskej správy o dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave od ošetrojúceho lekára - psychiatra.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že konanie a rozhodovanie súdu o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporkyne v dávkových veciach sociálneho poistenia je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti O.s.p. a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nie je preto úlohou súdu prvého stupňa doplňovať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporkyne a nie je jeho úlohou vykonávať dokazovanie na zistenie skutočností, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu vecí už v administratívnom konaní. Vzhľadom na uvedené, nebolo dôvodné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vrátiť vec na nové posúdenia súdu, ale odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že rozhodnutie odporkyne zrušuje pre nedostatočné zistenie skutočného stavu veci a nepreskúmateľnosť rozhodnutia a vec jej vracia na nové konanie (§ 2501 ods.2 v spojení s § 250ja ods.3 O.s.p.).

Úlohou odporkyne v ďalšom konaní bude opätovne posúdiť zdravotný stav navrhovateľky, doplniť dokazovanie v potrebnom rozsahu, najmä v súvislosti s konkrétnymi nálezmi z odborných vyšetrení a po komplexnom posúdení zdravotného stavu navrhovateľky z hľadiska jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, opätovne o jej nároku na invalidný dôchodok rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodniť. Príslušný posudkový lekár by mal odstrániť nejasnosti, ktoré napokon viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a 2 O.s.p., § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. tak, že v konaní úspešnej navrhovateľke priznal ich náhradu vo výške 145,84 € podľa vyčíslenia jej právnej zástupkyne zo dňa 15. októbra 2015, v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, a to za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava; doplnenie odvolania á 64,53 €) a k tomu prislúchajúci režijný paušál 2 x á 8,39 €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.